

Projekat DATALIT

Izveštaj analize potrebe - Rezime (srpski)

U ovom rezimeu prezentujemo uvod u izveštaj analize potrebe, gde su ciljevi i osnovne postavke DATALIT projekta objašnjeni i gde je objašnjeno šta svako poglavlje sadrži. Glavni zaključci WP1 alata kancelarijskog istraživanja, upitnika, intervjua i fokus grupa su takođe u ovom rezimeu. Takođe, predstavljen je i sveukupni zaključak WP1 izveštaja analize potreba. Ovaj rezime će biti dostupan na 7 jezika, engleskom i svim matičnim jezicima partnera konzorcijuma.

Uvod

Ovaj izveštaj je proizveden u okruženju od KA2: Kooperacija za inovaciju i razmenu dobrih praksi – Savez znanja. Ovo udruženo istraživanje projekta DATALIT, je pod Erasmus+ programom od Evropske komisije, koordiniranim od strane „Istituto per le Tecnologie Didattiche” od Itajanskog nacionalnog saveta za istraživanje i cilja na promovisanje „Data Literacy” (DL) preko interfejsa više edukacije i biznisa. Konzorcijum ima 14 partnera, iz 6 evropskih država, i predviđen je da traje 3 godine, sa totalnih budžetom od € 595.290,00.

Projekat DATALIT cilja na:

- Ponudu univerzitetskim studentima sa različitih fakulteta priliku da dostignu pogodan nivo znanja koji mogu da koriste i primene prikladno i raznoliko kroz njihove lične i profesionalne živote
- Sužavanje prostora između biznisa i akademije i stavljanje EU preduzeća u direktan kontakt sa potencijalnim budućim zaposlenima ili biznis partnerima pravilno treniranim da efektivno eksplatišu podatke

Sveukupni ciljevi projekta se izvode iz izazova i potreba identifikovanih tokom preliminarne analize potrebe, i oni su sledeći:

- Definisanje zajedničkog razumevanja onoga što osoba koja je Data Literate treba da zna i treba da može uraditi, ne samo kao radnik, već i kao aktivni građanin
- Dizajniranje i razvijanje inovativnih i didaktičkih okruženja povezanih sa Data Literacy koji odražavaju poglede potrebe akademije i poslovnog tržišta

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

- Negovanje kulture Data Literacy među građanima Evrope
- Osposobljavanje diplomiranih studenata da steknu veštine sa podacima potrebne za uspeh na poslovnom tržištu i aktivno učestvovanje u civilnom društvu

Ovaj izveštaj odražava ishode za Poslovni paket I (WP1) – Razvijanje analize komparativnih potreba za Data Literacy, za izveštaj predmeta isporuke analize potreba – koji sastavlja radove 14 partnera konzorcijuma. Izveštaj analiza potreba rezimira rezultate istraživačkih aktivnosti izvršenih u WP1. Ovaj izveštaj će biti podeljen na 2 glavna dela: prvi rezimira i poboljšava uvide sa kancelarijskog istraživanja. Drugi deo će predstaviti rezultate pribavljene sprovođenjem intervjua, upitnika i fokus-grupa.

U drugom poglavlju prvi deo predmeta isporuke WP1 alatki za analizu potreba sastavlja kancelarijsko istraživanje sprovedeno od strane svih DATALIT partnera za 18 država Evrope i Tunis. Treće poglavlje se sastoji od drugog dela predmeta isporuke WP1 alatki za analizu potreba, sa tri alatke korišćene za analizu, aneketama, intervjuiima i fokus-grupama. Konačno, poglavlje 4 je zaključak ovog izveštaja, sa glavnim pronalascima i zaključcima svih predmeta isporuke koji su prezentovani, na taj način završavajući poslednji predmet isporuke WP1 izveštaja analize potreba.

1. Kancelarijsko istraživanje

Kancelarijsko istraživanje se sastoji u analizama iz drugih izvora, od svih partnera DATALIT konzorcijuma, za 19 država. Multidisciplinarni pristup ovog istraživanja nam dopušta da posmatramo kakav status Data Literacy je u svakoj državi. Iako neke države obezbeđuju više informacija nego druge, mi idalje možemo povratiti važne informacije, čiji su glavni zaključci kao što sledi.

Izraz „Data Literacy” nije opšte poznat u većini analiziranih država. Najšire korišćeni izrazi su „digitalna podaci”, „informaciona pismenost”, „kompetencija podacima”, „medijska pismenost”, „statistička pismenost”, „kompjuterska/IT pismenost”, između ostalih. U većini država je usko povezan sa digitalnim veštinama. Neke države, poput Belgije ili Srbije, ne prepoznaju ili nemaju direktan prevod za ovaj izraz. Iako neke države nemaju taj izraz, sve se slažu da su podaci veoma važni, kao i kako ljudi koriste, analiziraju i sagledaju te podatke je esencijalno da današnje poslovno tržište i pravljenje odluka.

Svako kancelarijsko istraživanje se slaže sa postojanjem različitih stejkholdera povezanih sa DL, naime individualcima, biznisom, univerzitetima, vladama, medijima, nevladinim

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

organizacijama, istraživačkim centrima i drugima (tj. svima onima koji rade sa podacima).

Na primer, u Litvaniji postoji ogroman broj raznih informacija o DL stejkholderima; druge države imaju vrlo malo ili nemaju statistike o DL stejkholderima.

Univerziteti su idalje glavni provajderi kurseva povezanih sa DL, ali postoje i druge organizacije koje provajduju DL kurseve ili kurseve povezane sa DL. Svaka država ima specifične privatne kompanije/NVO/vladini entiteti, koji provajduju ove kurseve, kao na primer, DigitUser je Čvorište digitalnih inovacija Brisela (Belgija), ili Digitalna inicijativa Srbije (Srbija). Na internacionalnom nivou, postoji par kompanija koje isporučuju specifične DL kurseve/programme/sertifikacije i one su veći igrači na ovom polje, naime Olik (sa „Data Literacz Program”), Microsoft (sa „Microsoft Data Science” programom), Data Literacy Project (od Olike, sa nekoliko kurseva o DL), i online provajderi, kao Coursera, edX, Udemy, itd. Sistemi za upravljanje učenjem su široko korišćeni u mnogim zemljama, pogotovo Moodle, kao i e-portfolio Mahara, i drugu vlasnički alati.

U nekim zemljama postoji podrška od javnih i privatnih institucija za akviziciju i validaciju DL povezanih kompetencija, kao IEFEP u Portugalu, ili Departman za poslove u Belgiji, na primer.

U VOU (visoko obrazovna ustanova)/Univerzitetima, postoji veliki domet stepena obrazovanja povezanih sa DL (diplomski, master, doktorski, i drugi), koji uključuju kurseve u data science, big data, buisness intelligence, artificial intelligence, i drugi IT predmeti, ali izgleda da postoji povećanje u interesovanju za DL povezane kurseve u ne-IT povezanim stepenima obrazovanja, poput marketinga, turizma, žurnalizma, društvenih nauka, itd. U VOU možemo videti da je DL uvek deo stepena obrazovanja, ili kursa, ne tačno celog kursa. Mnogi univerziteti imaju partnerstva sa privatnim kompanijama/institucijama, koja na jedan ili drugi način utiču na put ovih VOU kurseva, i pomažu sa studentskim stručnim praksama, mentorstvima i projektima.

U preduzetničkom domenu, nekoliko poslovnih web sajtova su bili analizirani, i istraživanje je pokazalo da za specifičan termin „Data literacy” nema mnogo ponuda, ali što se tiče data, data science, big data, AI, i sličnih IT povezanih tema, postoji velika potražnja za profesionalcima koji su data literate, i imaju odlične sposobnosti programiranja. Druge ponude, kao administrativne uloge, HR, racunovodstvo/finansijske uloge, takodje zahtevaju profesionalce sa nekom vrstom data literacz, kao upravljanje

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

bazama podataka, korišćenje MS Office, i druge vrste programa/softvera/alatki. Mnoge druge hard skills su tražene u ovim poslovnim oglasima, ali su sveukupno soft skills iste: motivacija, fleksibilnost, vođstvo, timska igra, kapacitet rešavanja problema, proaktivan stav, jake interpersonalne sposobnosti, međukulturna kompetencija, empatija, pažnja prema detaljima, komunikacione veštine, nezavistan rad, tečnost u Engleskom, itd. Izgleda da postoji povećanje u potražnji za profesionalcima koji znaju da rade sa podacima.

Što se tiče DL povezanih kompetencija i validacija, mnoge od država u ovom istraživanju nemaju validacioni prilaz Dlu, osim formalne edukacije. Mnogi procesi validacije sadrže sertifikate dostavljene od strane privatnih instituta/NVO (npr. The Data Literacy Project), ECTS dostavljen u mnoge univerzitete, i sertifikati dostavljeni od strane vlade/javnih entiteta (npr. Portuguese Agency for Qualifications (ANQEP), u Portugalu za DL povezane kompetencije, ali ne tačno DL). Većina DL kompetencija su priznate u biznis sektoru i interno validisane, ali nema baš strukturiran sistem/alatka ili okruženje da oceni ove kompetencije za generalnu javnost. Mnoge zemlje (npr. Srbija) nemaju institucije ili organizacije, uključene u radu na Validation of Informal and Non-Formal Lecturing (VINFL), druge (npr. Španija) koriste evropska okruženja za ovo, kao DigiCom 2.0.

Glavni zaključci ovog kancelarijskog istraživanja su da postoji manjak razumevanja šta je to „Data literacy” i šta data literate osoba zna i radi. Postoji jasna konfuzija između različitih vrsta pismenosti, pogotovo između digital literacy i data literacy. U mnogim zemljama data literacy = digital literacy, i ovo je netačna tvrdnja. Postaje obavezno da razjasnimo značenje svake od vrsta pismenosti – data digital, information, media, statistical, i drugi – i kako komuniciraju jedne sa drugima, jer nijedna od njih nije potpuno nezavisna od drugih. U svakoj državi ima kvalifikacioni sistem ili okruženje za razne DL povezane kompetencije, ali specijalno za DL, ovo je nepostojano. Dl uključuje razne soft skills, koje su cenjene i priznate od strane biznis sektora i validisane na internom nivou, ali nema puno načina oceniti ove veštine za generalnu javnost ili validisati ih. Iako ima privatnih entiteta/NVO koje nude razne vrste validacije i ocene i neke vlade su uključene u različite projekte sa ovim u vidu, postoji manjak alata i okruženja da se dobro ovo uradi na nacionalnom nivou. „Data literacy” je termin koji nije mnogo poznat, ali svi koriste DL kompetenciju/veštine, među onima koji rade sa podacima, pa je jaka struktura koncepata i tehničkih i ne-tehničkih veština potrebna da se pomogne identifikovati data literate osoba i kreira više kompetentnih profesionalaca.

2. Upitnici

Cilj online upitnika je bio da se ispuni WP1 – Developing a comparative needs analysis on Data Literacy – project deliverable 1.2, u pogledu Needs Analysis Tools. Bilo je očekivano ukupno 500 učesnika u ovom online upitniku. Ovaj online upitnik ima ukupan broj od 705 učesnika, ali je broj korisnih odgovora 704. Svi partneri konzorcijuma su učestvovali i brojevi učesnika po partnerskoj državi su:

- EN = 48
- AL = 73
- LT = 75
- SRB = 179
- PT = 198
- IT = 128
- DE = 3

Upitnik je bio sprovedena na Qualtrics¹ platformi, koristeći ankete na sedam različitih jezika, Engleski, Albanski, Litvanski, Srpski, Portugalski, Italijanski i Nemački. Upitnik je bio diseminiran, uglavnom, preko svake partnerske organizacije (interno) i društvenih mreža.

U prvoj sekciji demografija učesnika je bila analizirana. Većina učesnika ($\approx 74\%$) imaju 40 ili manje godina, I otprilike 60% njih su bili muško. Učesnici iz 27 država su učestvovali u upitniku, čiji su glavni doprinosi bili iz Portugala, Srbija, Italija, Litvanija I Albanija. 55,4% njih radi u kompanijama I 20.2% u VOU, dok ostali rade u ustanovama koje pružaju usluge treninga, javnim entitetima, NVO, I drugim vrstama organizacija.

Druga sekcija govori o DL u generalno. 54.2% učesnika su sebe ocenili sa osrednjim znanjem DLa. Otprilike, 7% učesnika je priznalo da nemaju nikakvo znanje DLa. 64.1% se slaže da je lični razvitak najvažnija odlika za DL. Četiti najvažnije soft skills za imati su procenjivanje/odražavanje, kritično mišljenje, rešavanje problema, i komunikacija. 7.6% se slaže da je vođstvo nebitna soft skill za DL. Što se tiče funkcionalnih kompetencija, čitanje/kreiranje pravila za klasifikaciju podataka je najvažnije, prema 56.2% učesnika.

Treća sekcija analizira akviziciju i razvitak DL povezanih kompetencija kod organizacija učesnika. 48.4% imaju umerene promocije, od organizacija, sticanja i razvoja ovih

¹ <https://www.qualtrics.com>

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

kompetencija, 25% ima radije jake promocije da se steknu i razviju ove kompetencije, i, otprilike, 8% priznaje da nemaju nikakve pomoći od organizacije što se ovoga tiče. Nažalost, između 33 i 59% učesnika ne koriste nikakvu alaku ili metodu za sticanje i razvijanje DL povezanih kompetencija. Otprilike, 64% učesnika kaže da njihova organizacija ne koristi nikakvu vrstu validacije, za DL povezane kompetencije. Ostatak učesnika kaže da organizacija koristi alatke poput LEVEL5, DigiComp, ESCO, evaluaciju poslova, testove i ankete, sertifikacije, itd. Učesnici su koristili okruženja za validaciju, kao ESCO, DigiCOmp, EQF, i druge. U njihovim organizacijama, često koriste online alatke i koriste posmatranje facilitatora/mentora, kao način da ocene DL povezane kompetencije. Što se tiče evropskih okruženja za validaciju DL povezanih kompetencija, između 77% i 90% kaže da ne znaju ni jedno, ili ne koriste ni jedno. Među učesnicima koji su odgovorili sa da, najpoznatije/najkorišćenije evropsko okruženje je „Key Competence Framework for Lifelong Learning”. Oko 69% učesnika koriste učenje i/ili mešano učenje u njihovoj organizaciji, gde uglavnom koriste videokonferencije i LMS digitalne alate, dok su najmanje korišćeni alati e.portfolio i MOOCs. Otprilike, 72% učesnika ne zna ni za jedan open learning system koji se povezuje sa validation tools.

Sveukupno, moguće je reći da idalje postoji manjak znanja u data literacy. Analizirajući učesničke odgovore i predloge, jasno je da postoji konfuzija što se tiče DL soft skills i DL funkcionalnih kompetencija. U text boxes, gde su učesnici mogli staviti druge soft skills koje su smatrali važnim, neki od njih su su zapisali tehničke veštine, poput „Digitalnih veština” i „Statističkog znanja”, umesto toga. Isto se dogodilo i u text boxevima koji se tiču funkcionalnih kompetencija, gde su učesnici zapisali software/tools umesto toga. Postaje obavezno da razjasnimo ove definicije. Što se tiče sticanja i razvitka DL povezanih kompetencija, jasno je da organizacije ne promovišu pravilno sticanje i razvijanje, tako što ne koriste alate i metode namenjene za ovo. I, u pogledu validacije ovih kompetencija, većina organizacija ne koristi alate za validacij, dok većina učesnika zna za ili je koristila ove alate/okruženja za validaciju. Da bi ocenili DL povezane kompetencije, organizacije ne koriste sve digitalne alatke dostupne za ovo, pogotovo e-portfolio i MOOCs (koji su uglavnom besplatni). Većina učesnika, rekla je da ne znaju za open learning platforme povezane sa validacionim alatima, Ostatak učesnika je spomenuo mnoge online learning platforme za ovo.

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

U zaključku, možemo reći da je ovaj upitnik izneo na videlo probleme koji se tiču manjka znanja o validacionim alatima/okruženjima u DL povezanim kompetencijama. Mnogi učesnici rade u IT ulogama i slično, i ne znaju/ne koriste validaciona okruženja da validišu digitalne veštine (npr. DigiComp). Drugi problemi koji se tiču digitalnih alata korišćenih ili malo korišćenih od strane organizacija, postoji potreba da se kreira neka svest o postojećim alatima za sticanje i razvitak DL povezanih kompetencija, tako da organizacije mogu da ih koriste pravilno i promovišu ih među njihovim zaposlenim/studentima i generalnom javnošću.

3. Intervjui/Fokus grupe

Ovaj izveštaj predstavlja rad DATALIT Konzorcijum partnera kompeleranjem zadnja dva predmeta isporuke WP1 – Interviews and Focus Group. Partneri su radili 1 do 4 intervju svako, sa drugim profesionalnim ekspertima, da bi razumeli kako ovi profesionalci vide potrebu za DL u njihovim zemljama. Partneri su takođe izvršili po jednu fokus grupu svako, osim UET koji su uradili dve fokus grupe, jednu za biznis sektor i drugu za HE sektor. Fokus grupe su imale različite profesionalce iz HE ili biznis sektor, ili iz oba, i diskutovali su o njihovim mišljenjima, percepcijama i organizacionim problemima povezanim sa DL, u njihovim odgovarajućim organizacijama i državama. Zbog Covid-19 restrikcija, većina ovih intervju i fokus grupnih aktivnosti su bili održani online.

Intervjui su bili održani od strane svakog partnera i imali su ulaze mnogih eksperata. Sveukupno različiti intervjui su došli do istog zaključka, „Data Literacy” nije opšte poznat pojam. Mnogi intervjui stavljaju crtu između DL i digitalne pismenosti, data science, i drugih tehničkih područja. Traženost kompanija i akademije za data literate osobu je visoko (zavisi od polja rada), ali nema puno ponuda za učenje ovog područja stručnosti. HE sagovornici priznaju da je DL prisutan u različitim study programima u njihovoj organizaciji, alimnogi kažu da ne znaju ni jednu specifičnu ponudu za samo DL. U kompanijama su ponude za učenje ograničene, uglavnom na online kurseve i neformalan trening tokom posla. Neke kompanije kreirale su njihove lične online learning platforme, tako da zaposleni mogu da izaberu bilo koji put za učenje besplatno (npr. Salvador Caetano Academz, Inova+ interview). Stejholderi su normalno angažovani u DL aktivnostima, uglavnom na HEI, ali ne svi (npr. Universitz of Palermo, CNR-ITD interview). Mladi diplomci imaju kapacitet da rade u većini od sagovorničkih organizacija, ali samo ako dolaze sa HEIa sa tehničkom pozadinom, gde su data veštine i znanje glavno polje učenja. Drugi HEI imaju manjak data povezanih ponuda za učenje i

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

mladi diplomci možda nemaju dovoljno data literacy. Svi sagovornici upućuju na to da postoje važne veštine neophodne za učenje i rad sa podacima, kao kritično mišljenje, komunikacija, učenje kako učiti, rešavanje problema, ocena/održavanje, fleksibilnost/adaptabilnost, povezivanje, istraživanje, menadžment, klijentska orijentacija, IT veštine i druge.

Fokus grupe su bile održane od strane svakog partnera konzorcijuma u njihovim organizacijama ili online (zbog Covid-19 restrikcija). Fokus grupe su se sastojale od 4 do 10 profesionalaca svaka. Ovi profesionalci su bila sa više edukacije i/ili iz biznis sektora, svako iz jedne grane stručnosti, i pomogli su DATALITu da izvede na videlo probleme povezane sa DL u njihovim odgovarajućim organizacijama i državama. Sveukupno, učesnici različitih grupa su se složili da se DL može podučavati, mora se trenirati, koristeći praktične slučajeve i druge metode, jer je DL neophodan za buduću profesionalnu karijeru neke osobe. Nekoliko predmeta je bilo diskutovano, ali neki pronalasci su bili neočekivani, kao, na primer, mnoge diskucione grupe upućuju na to da se DL kompetencije trebaju učiti na nižim nivoima edukacije, od osnovnih do srednjih škola, tako da ove kompetencije budu prisutne među učenicima pre nego što stignu na univerzitete. Drugi pronalasci su otkrili da DL nije opšte poznat koncept i da su se mnogi učesnici složili da nema specifičnih DL treninga/prilika za učenje. Većina učenja DL povezanih predmeta su specifični za data science, digital literaciz, big data, statistics, i druga data povezana polja, ne baš DL. Neke grupe su prodiskutovale potrebu za sertifikaciju/validaciju DL kompetencija. Iako mnogo učesnika svakodnevno radi sa podacima, postojeća evropska okruženja za validaciju nisu poznata i ne koristi ih veliki broj.

Kroz dva alata (intervjue i fokus grupe) korišćene za ovaj izveštaj možemo izvući neke zanimljive pronalaskes:

- „Data Literacy” nije opšte poznat pojam generalno
- Postaje neophodno da se kreira sveobuhvatniji DL koncept koji može dostići veću publiku
- Nema puno DL specifičnih kurseva/treninga/learning aktivnosti, samo DL povezanih
- Treba postojati više praktičnih prilika za učenje (npr. case studies)
- Znanje/kompetencije za DL trebaju da se uče u nižim nivoima edukacije
- Učenje Dla treba usvojiti za ciljanu publiku – učenje DL penzionisanih građana je drugačije od podučavanja univerzitetskih studenata, na primer

Project reference no. 612561-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA2-KA

- Postoji potreba da se pravi validaciono okruženje, specifično za DL, koje može biti poznato i dostupno svima

Sveukupno, DL je idalje nov i konfuzan pojam za organizacije i idividue, pa posao DATALIT projekta postaje još važniji.

Zaključak

U ovom poglavlju prezentujemo sveukupne zaključke za izveštaj analize potrebe. U svakom poglavlju smo predstavili rezimee i glavne zaključke iz korišćenih WP1 alatki. Tako da, u ovom zaključku ćemo se samo fokusirati na prikupljene rezultate i glavne tačke.

Kancelarijsko istraživanje

Od 19 analiziranih država, jedan od glavnih zaključaka koje kancelarijsko istraživanje pruža je da postoji manjak razumevanja onoga šta „Data Literacy” znači i šta data literate osoba zna i radi. Postoje različiti tipovi pismenosti (digitalna, informaciona, itd.), i mnogi bune DL, jer nema jasne definicije DLa u mnogim državama. Za DL, nema okruženja ili kvalifikacionog sistema u bilo kojoj od ovih država, samo za DL povezane kompetencije (npr. digitalnu pismenost). Soft skills/kompetencije u DLU su cenjene u biznis sektoru, ali one su normalno validisane informalno i interno. Tako, postaje neophodno da se definiše šta je DL, napravi okruženje sposobno da validiše data literate osobu, i na taj način pomogne da se kreiraju profesionalci sa jačim DL kompetencijama i znanjem.

Upitnici

Online upitnik je bio važan alat za analizu onoga šta generalna publika misli i zna o ovom predmetu. Upitnik potpomaže pronalasku kancelarijskog istraživanja o manjku razumevanja onoga šta je DL. Mnogi učesnici, takođe, imaju konfuzije o razlici između soft skills/funkcionalnih kompetencija i tehničkih veština. Upitnik je izneo na videlo probleme o manjku znanja o validaciji okruženja/alata u DL povezanim kompetencijama. Mnogi učesnici rade u IT ulogama i slično, i ne znaju/ne koriste validaciona okruženja za validaciju digitalnih veština (npr. DigiComp). Organizacije ne koriste pravilno, ili vrlo malo koriste dostupne digitalne alate, po učesnicima. Onda, postoji potreba da se kreira neka svest o postojećim alatima za sticanje i razvijanje DL povezanih kompetencija, tako da organizacije mogu da ih koriste pravilno i promovišu ih među njihovim zaposlenima/studentima i generalnom populacijom.

Intervjui/Fokus grupe

Intervjui i fokus grupe su bila zadnja dva alata korišćena u WP1. Ekspertske intervjuje su se izvodili individualno, od strane konzorcijumskih partnera, da bi se ocenilo kako ovi profesionalci vide potrebu DL u njihovim državama. Fokus grupe su bile izvođene sa grupama eksperata iz HE i biznis sektora, gde su diskutovali njihove stavove, percepcije i organizacione probleme povezane sa DL, u njihovim respektivnim organizacijama i državama. Zbog Covid-19 restrikcija, većina ovih intervjuova i fokus grupnih aktivnosti su bile održane online.

Kao što je pomenuto u prethodnom poglavlju, ova dva alata su otkrila neke zanimljiva pronalaska:

- „Data Literacy” nije opšte poznat pojam generalno
- Postaje neophodno da se kreira sveobuhvatniji DL koncept koji može dostići veću publiku
- Nema puno DL specifičnih kurseva/treninga/learning aktivnosti, samo DL povezanih
- Treba postojati više praktičnih prilika za učenje (npr. case studies)
- Znanje/kompetencije za DL trebaju da se uče u nižim nivoima edukacije
- Učenje DL treba usvojiti za ciljanu publiku – učenje DL penzionisanih građana je drugačije od podučavanja univerzitetskih studenata, na primer
- Postoji potreba da se pravi validaciono okruženje, specifično za DL, koje može biti poznato i dostupno svima

Ovi pronalasci, zajedno sa rezultatima kancelarijskog istraživanja i online upitnika, na tera da zaključimo da je DL još uvek nov i konfuzan koncept za organizacije i individue, da nema validaciono okruženje za DL kompetencije i da je „Data Literacy” esencijalan za sve profesionalce koji rade sa podacima. Dakle, rad DATALIT projekta postaje još važniji.